

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
(найменування навчальної дисципліни)

**підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти**
(вказати рівень вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)
(шифр і назва спеціальності)
**за освітньо-професійною програмою
014.09 Середня освіта (Інформатика)**
(назва освітньої програми)
мова навчання українська

Розробники:

Сипченко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Саяпіна С.А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «ДДПУ»

Гаврилова Л.Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «ДДПУ»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 10 від «18» травня 2023 р.

Завідувач кафедри Топольник Я.В.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

«29» червня 2023 р. протокол № 9

Опис навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Кількість кредитів	3 кредити ECTS / 90 годин
Рік підготовки, семестр	1 рік підготовки, 1 семестр
Компонент освітньої програми	Обов'язковий компонент
Викладач	Сипченко Ольга Миколаївна, доцентка кафедри педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук, доцент
Контактна інформація	ph_d@ukr.net
Консультації	Онлайн консультації: Середа 14.30-16.00 або за попередньою домовленістю
Анотація навчальної дисципліни	<p><i>Об'єкт вивчення навчальної дисципліни</i> – система загальної середньої, фахової передвищої та вищої педагогічної освіти в Україні.</p> <p><i>Предмет вивчення навчальної дисципліни</i> – принципи державної політики у сфері освіти, державного регулювання та освітньої діяльності, закономірності функціонування системи загальної середньої, фахової передвищої та вищої педагогічної освіти в Україні, навчання, виховання та технології організації і здійснення освітнього процесу, підготовки здобувачів до професійної діяльності.</p>
Опис навчальної дисципліни	<p><i>Метою вивчення навчальної дисципліни</i> є: формування педагогічної грамотності, як важливої складової професійної культури в питаннях загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти, вищої педагогічної освіти в Україні; системи теоретичних знань і практичних умінь щодо актуалізації історичного досвіду в сучасних умовах модернізації національної освіти, змісту та напрямів державної освітньої політики України, теоретичних, організаційно-процесуальних, методичних засад процесу навчання та виховання, застосування інноваційних технологій у професійній діяльності педагога, розвиток здатності проєктувати, реалізовувати, контролювати й оцінювати результати освітнього процесу та педагогічної діяльності відповідно до державних та європейських стандартів.</p> <p><i>Завдання вивчення навчальної дисципліни:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – формування цілісного уявлення щодо функціонування системи загальної середньої, фахової передвищої та вищої освіти в Україні; теоретичних знань і практичних умінь, які дозволять ефективно використовувати отримані педагогічні

знання у своїй професійній діяльності;

– забезпечення розуміння цілісного процесу становлення та розвитку системи освіти в Україні, обґрунтування сучасних тенденцій її розвитку;

– засвоєння змісту й вимог законодавчих і нормативно-правових актів щодо організації освітнього процесу в закладі загальної середньої, фахової передвищої та вищої освіти;

– озброєння знаннями основних категорій і понять педагогіки, педагогіки вищої школи, закономірностей функціонування системи освіти тощо;

– ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання та виховання;

– обґрунтування професіограми педагога, формування відповідних професійних та особистісних якостей майбутнього педагога;

– розвиток професійно-педагогічної спрямованості майбутніх педагогів;

– формування здатності кваліфіковано здійснювати навчання в рамках конкретної професії на рівні вимог, установлених стандартами професійної освіти, на основі поєднання техніко-технологічних і психолого-педагогічних знань, умінь і навичок.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК) – Здатність розв’язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти (в системі середньої освіти, фахової передвищої освіти), що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення

ЗК 6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети

ЗК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності; усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі

СК 2. Здатність використовувати інновації у професійній

діяльності; застосовувати інноваційні освітні технології та методики навчання з предметної спеціальності у стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях

СК 3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя; створювати власний професійний імідж, презентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою

СК 4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання

СК 5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку

СК 6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу; враховувати різноманітність індивідуальних особистостей здобувачів освіти та взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу на засадах партнерства та підтримки (наставництво, супервізія, інтервізія тощо)

СК 7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища

СК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності

Ключові слова: педагогічна освіта, державна освітня політика, педагогіка, педагогіка вищої школи, педагогічні категорії, освітній процес, дидактика вищої школи, форми, методи, засоби навчання, навчальні заняття, методичне забезпечення, інноваційні технології, самостійна, науково-дослідна робота, контроль та оцінка знань, умінь і навичок здобувачів, виховна робота, студентська молодь, куратор (тьютор) академічної групи, самоврядування, позанавчальна виховна робота, професійний імідж, педагогічна культура педагога, заклад освіти, заклад загальної середньої освіти, заклад фахової передвищої освіти, заклад вищої освіти тощо.

Очікувані результати навчання:

РН 1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області

РН 4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність

РН 5. Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює

зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати

РН 6. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження

РН 7. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності

РН 8. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя

РН 11. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу; здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу в інклюзивному освітньому середовищі

РН 12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища

РН 13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді

РН 14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів

РН 15. Здатен критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в Україні в перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах

Матеріали та ресурси:

1) *Рекомендована література:*

1. Болотова В. О., Ляшенко Н. О., Агаларова К.А. Іміджологія: текст лекцій для студентів спеціальностей 054 «Соціологія», 061 «Журналістика». Харків: НТУ «ХП», 2021. 150 с.

2. Маляр Л.В., Кухта М.І. Вступ до спеціальності з основами педагогіки: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 34 с. URL: <http://surl.li/gxfpx>

3. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Теорія та практика педагогічної освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання / Уклад.: Н.С. Гарань, А.В. Коркішко, О.Г. Коркішко, О.М. Сипченко, Я.В. Топольник, С.Д. Фатальчук. Слов'янськ: ДВНЗ

«Донбаський державний педагогічний університет», 2023. 137 с.

4. Немченко С.Г., Крижко І.Ф., Шумілова О.М. та ін. Педагогіка вищої школи: підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти пед. університетів. Бердянськ: БДПУ, 2020. 517 с.

5. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2021. 319 с.

2) *Платформи та сервіси дистанційного навчання:*
Moodle Дистанційний курс «Теорія і практика педагогічної освіти»
<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2742>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Закон України «Про вищу освіту» (у редакції № 2834-IX від 13.12.2022) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (у редакції №848-VIII від 16.10.2021 р.) URL: <https://cutt.ly/okZ28R8>

3. Закон України «Про освіту» (у редакції № 2834-IX від 13.12.2022) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page#Text>

4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (№463-IX від 16.01.2020, редакція від 24.11.2021) URL: <http://surl.li/eyatk>

5. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (у редакції №2623-III від 16.01.2016 р.) URL: <https://cutt.ly/MkZ22up>

6. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (у редакції № 2471-IX від 28.07.2022) URL: <http://surl.li/matq>

7. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://cutt.ly/fkZ2SnO>

8. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років: проєкт. URL: <http://surl.li/dgpoi>

9. Концепція розвитку педагогічної освіти від 16.07.2018 року №776. URL: <https://cutt.ly/Qk7M9us>

10. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів України № 266 від 29 квіт. 2015 р. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1421144886/1424935774/>

11. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (від 23 лютого 2022 р. № 286-р). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-rozvitku-vishchoyi-osviti-v-ukrayini-na-20222032-roki-286->

12. Щодо організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти з 08 січня 2021 року URL:

	<p>https://cutt.ly/jkZMAOM</p> <p><i>Платформи електронного навчання:</i> EdEra, Prometheus, Coursera, EDX, Canvas, YouTube, CyXaPi.</p> <p><i>Інтернет-ресурси для створення ментальних карт:</i> CoggleURL, Draw.ioURL, XMindURL, SimpleMindURL</p> <p><i>Програми презентацій:</i> Microsoft PowerPoint, Open Office Impress, Prezi, MentiMeter, Canva.</p> <p><i>Інтернет-ресурси для створення колажу:</i> CanvaURL, VistaCreateURL, AsposeURL, EllyURL</p> <p><i>Необхідне обладнання:</i> комп'ютер (ноутбук), планшет, смартфон</p>
Теми	<p>Тема 1. Сучасної тенденції розвитку педагогічної освіти.</p> <p>Тема 2. Напрями державної освітньої політики України.</p> <p>Тема 3. Загальні основи педагогіки та педагогіки вищої школи.</p> <p>Тема 4. Теорія освіти і навчання.</p> <p>Тема 5. Форми та методи організації освітньої діяльності.</p> <p>Тема 6. Позанавчальна виховна робота в закладі освіти.</p> <p>Тема 7. Мистецтво створення персонального іміджу. Професійний імідж педагога.</p>
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Словесні методи:</i> лекція (проблемна, з розгляду конкретних ситуацій, лекція-консультація, круглий стіл тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, семінар, диспут, дискусія; <i>наочні методи:</i> спостереження, демонстрація, візуалізація, ілюстрація; <i>практичні методи:</i> обробка довідкової інформації, моделювання, аналіз подій, самостійна робота, зокрема з використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних завдань); <i>робота з навчально-методичною літературою</i> (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання доповіді, есе); <i>відеометод</i> у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні та ін.; <i>активні методи навчання:</i> метод проєктів, карта ідей.</p>
Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	<p>Здобувачі опрацьовують теоретичний матеріал лекцій та практичних занять, виконують самостійну роботу.</p> <p><i>Види роботи здобувачів:</i> презентація, розроблення навчального кейсу, педагогічне есе, мультимедійний творчий проєкт, реферування наукової літератури, складання міні-гімну «Я-чудо!» або бліц-презентації «Я – педагог», залік.</p>
Оцінювання	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p>Види: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (залік).</p> <p>Методи: усне опитування, письмові роботи.</p> <p>Форми: індивідуальна та фронтальна перевірка.</p> <p>Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння</p>

навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у «ДДПУ» (<http://surl.li/fslgy>)

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.

Дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Основні вимоги до оцінювання результатів поточного та підсумкового контролів передбачають: виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни; глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих джерелах; уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); уміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань; уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Критерії оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів:

«зараховано» (90-100 балів) – здобувач демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, **(75-89 балів)** – здобувач виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, **(60-74 балів)** – наявний рівень мінімально достатніх знань, **«не зараховано» (26-59 балів)** – недостатній рівень наявних результатів навчання, **(0-25 балів)** – результати навчання відсутні.

Критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності прописані у кожному завданні

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна
--	---------------	--------------------------	-------------------

Тема					робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T 1	1	0,5	4	1	8	5
T 2	1	0,5	4	1		
T 3	1	0,5	4	1		
T 4	1	0,5			14	10
T 5	2	1	8	2	24	19
T 6	1	0,5	4	1	8	5
T 7	1	0,5	4	1	10	7
Разом	8	7	28	7	64	46

Політика щодо дедлайнів та перескладань: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання (дострокове складання) курсу відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для формування результатів навчання за дисципліною і отримання відповідної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про комісії з питань етики та академічної доброчесності в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» <http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/013.pdf> Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Політика щодо відвідування: для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – онлайн, за погодженням з викладачем.

Переваги

Навчальну дисципліну «Теорія та практика педагогічної освіти»

<p>вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>розроблено відповідно до потреб та особливостей кожного здобувача, ураховано персоналізовані траєкторії навчання, студентоцентрований підхід; вивчення даного курсу передбачає розвиток професійної компетентності у процесі опанування теоретичних, організаційно-процесуальних, методичних засад процесу навчання та виховання, застосування інноваційних технологій у процесі здійснення квазіпрофесійної діяльності педагога (учителя, викладача), розвиток здатності проектувати, реалізовувати, контролювати та оцінювати результати освітнього процесу і наукової діяльності відповідно до державних та європейських стандартів, сприяє формуванню соціальних навичок (soft skills): комунікативність, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, працювати в команді, тайм-менеджмент, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність тощо.</p> <p>Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції, своєчасно виконали самостійну роботу, додатково отримують 3 бали до підсумкового оцінювання результатів навчання</p> <p>Переваги вивчення навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – фундаменталізація. Фундаментальні знання забезпечують найвищий рівень теоретичних узагальнень і широке перенесення їх на вивчення фахових методик і спеціальних дисциплін, що сприяє підвищенню престижу педагогічної науки в системі підготовки викладача, реалізації її подвійної функції – компетентнісно-професійної і педагогічної; – дисципліна інтегрує відповідно до свого предмету знання з іншими галузями знань: філософських, соціологічних, педагогічних, психологічних наук тощо; – формування здатності розв'язувати складні професійні завдання і проблеми у галузі освіти, що передбачає дослідницьку та інноваційну діяльність в динамічних умовах закладу вищої освіти; <p>отримані в процесі вивчення дисципліни компетенції сприятимуть формуванню конкурентних професійних переваг на ринку праці.</p>
---	---

Сипченко О.М.
канд. пед. наук, доцент

підпис